26ՆԱՀ ԹԻՎ Ն. 4717 1909 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 4/18 ՉԱՐՇԱՊԱԹ 4 ԹՐՇՐԻՆԻ ԱԱՆԻ 325)(1 ՉԻԼԴԻԶԷ 1327

ՄԷՋՄՈՒԱԻ ԱԽԲԱՐ

30 ԲԱՐԱ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grand'rue de Péra, Taxim, 65

ԱՊՈՒՆԷ ԳԻՆԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

	Ամբողջ տարի	6 ամիս
Իսթանպոլ իչին	60	35
Թաշրա իչին	85	45
Մէնպիրի էնճէպիլ. իչին	20	10

ՉԱՐՇԱՊԱԹԻ ՎԷ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹՐԹՎԱՆՔ
ԿԻՐԻՆԷԷՐԻ ՆԷՏՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իլանաք իչին պարբան բազարլըգ :

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسیم جاده‌سی نومرو ٦٥

ՍՕՆ ԻՍԹԻՄԱ ՄԻԻՆԱՍԻՊԷԹԻՆԷ

Կէչէն բէնչէնպիր կէճէքի Համագումար ժողովին կէրէք սուրէթը իմթիմաը վէ կէրէք նէթիճէսի չայեանը թագտիր վէ մէնեունիյէթ տիր։ Էն միւսինն քիմէէրիմիզին պիւէ պէյոյէ բուհպան վէ ավամին իմթիհաք, մուհապպէթ վէ սամիմիյէթէ թօբլանըր, 5-6 սաաթ(*), մուհիմ մատտէլէր իւզէրինէ իճրաի միւզաքէրէ իմթիքիւրինի խաթրըլամաըգլարը բիվայէթ օլունուեօր։ Իչթէ պու պիրինճի նօգթա, ճէմաաթճա, բուհպան վէ ավամ պէյնինաէ իրթիպաթը, վէ պիրիմթիհաք իճրաի մուամէլէ լիւզումընին թագտիրինի կէօսթէրտիկինաէն, պու հալ, պահսի մէմնունիյէթ օլմազտան խալի օլամազ։ Ցիլվագը բուհպան վէ ավամ, այնի ճէմաաթ էֆրատընը թէչքիլ էյլէտիքլէրի, վէ հէր իքի ունսուր, քէնտի հուսուսը մանայէնսի տաիրէլէրինաէ չալըշմագլա, ճէմաաթին իսլահընա, թէրագդսընա խատիմ օլապիլէճէքլէրի, վէ հէր պիրի՝ քէնտի վազիֆէսինի վիճատանէն էյֆա իթմէքլէ, մէնաֆի վէ հուգուգը միլլիյէնին մուհաֆազասը գապիլ օլապիլէճէկի, վէ մէնսուպ օլարընը-մը Ֆիլիսէնին չէրէֆի թէգեիա օլընապիլէճէկի ճիհէթլէ, հէր վագթի վէ հէր մուհիմ սըրատա, եէկտիկէրինէ մուավէնէթլէրի վէ հէր միւքիւլիւն, բէնչէնպիր կէճէսի կիպի պիլիսթիչարէ սուլհէն թէսվիյէսինէ սայ վէ ղայրէթ իթմէլէրի արզու վէ թէմէննի օլընմագ թապիի տիր։-Մէզքիւր Համագումար ժողովա մէվզուի պահս վէ միւղաքէրէ օլան մէսէլէյէ կէլինճէ, ֆիլվագը պու մէսէլէ բէք մուհիմ իտի։ Անճագ պու էհէմմիյէթ, Բաթրիգ Գայմագամընըն ինթիհապընա տէյիլ իտի, զիրա նաբել օլա, պիր գաչ այլըգ միւտաէթի օլապիլէճէք պիր մէմուրիյէթ իչին ազ չօգ միւնասիպ պիր Գայմագամ պուլունապիլիր իտի։ Ցագաթ մէյտանտա, ճիւմլէմիզին հիւրմէթ վէ ռիահէթինէ չայէսթէ, հէր տէրտիմիզ տէրման եէթիշտիրմէյէ հազըր վէ նազըր, էլհասել Բէյիսի էքսէրի բուհանիմիզ վէ Բէյէրի մանէվիմիզ օլմագլա, բուհանիյէթէն իթաաթ վէ ինզբեաբզըմզ պիր վազիֆէ մագամընտա պուլունան Բաբա հազրէթլէրի թարաֆընտան թայէին օլընմըշ պիր «Ա. ուաքելական Տեղապահ» պուլունուեօրը քի, վագաա բուհանիի միշարիլէյհին պու մէմուրիյէթի, հէր հալտէ Բաթրիգ Գայմագամը օլմասընը տախի իճապ իթտիրմէզ, վէ Բաբա հազրէթլէրի թարաֆընտան պէօյէ պիր էմր տէ սատրը օլմամըշ իտի իսէ տէ, մամաֆիհի պու մէսէլէյէ պազը նօգթալար նազարը տիգգաթտան տուր իտիլէմէզ իտի։ Պու նօգթալարտան պիրինճիսի՝ թայեին օլընան «Առաքելական Տեղապահ»ընը, Բաբա հազրէթլէրինին վէ մագամընը հիւանի նազար վէ թէվէճճիւհինիւ զազանմըշ օլմասը, իքինճիսի՝ այրը այրը Առաքելական Տեղապահ վէ Պատրիարքական Տեղապահ օլմասընա տաքի կէօնակէօն մահղուրլար, վէ իւչիւնճիսի՝ Արհ. Գոյունեան Պետրոս Եպիսկոպոսընը, Բաթրիգ Գայմագամլըղընա ինթիհապընա մուխալիֆէթ իթմէք իչին,— պազըլարընը պիր թագըմ սուի թէգիհհիւմաթընա վէ եախոտ սէպէպի մալիւմ օլմասան աղրազը չախսիէյէ բաղմէն,— ճիտտի վէ էսասի սէպէպլէր պուլընմամասը իտի։ Իչթէ պու նօգթալար, ազայը մէվճուտէնին էքսէրիյէթինճէ նազարը տիգգաթա ալընմըշ, վէ կէրչի պիր արա, աքսի պիր նէթիճէ հասըլ օլաճաղը մէմուլ օլընմըշ իսէ, մէնֆիսատ հիւքմ իտէն իթիատալ վէ էֆքեարը իթիլաֆճուեանէ վէ վազիյէթիմիզ նազիքլիկինին թագտիրի, միւզաքէրաթ վէ միւնագաշաթը պիր հիւսնի նէթիճէյի ինթաճ իտէճէկինէ շիւպհէ պրագմամըշ վէ ֆիլվագը էօյլէ սէ օլմըշ տը։

Կէրչի մէվճուտ Նիզամնամէյի Միլլիյէ վէ Բաթրիգխանէ մէճլիսլէրինին վէրէճքէրի գաբարլարա, ինթիհապ օլընաճագ Գայմագամը բիայէթ, վէ օ գաբարլարը իճրա իտէճէկի խուսուսընտա, պիր խայլի աշխարհական ազալար թարաֆընտան վագը օլան եէմին թէքլիֆի, հէման ումում բէհապինճէ ազ չօգ շիտտէթլի իթիրազաթ վէ մուխալիֆէթէ ուղրամըշ, վէ պիր արալըգ պունըն նէթիճէսի՝ պիրինճի նօգթաճա հասըլ օլան մուվաֆագըյէթէ խալէլ կէթիրէճէկինէն գօրգուլմըշ իսէ տէ, համա օլսուն պունտա տախի, հիւքմ իտէն իմթիզաճ վէ իթիլաֆ արզուսը, պու միւքիլի տէֆ իթմէքլէ, օ ճիհէթճէ տէ մուվաֆագըյէթ հուսուլէ կէլմիշ տիր։

Բուհպան ազալարընը իթիրազլարը քի, պունա պազը աշխարհական ազալար տախի իշթիրաք իթմիշլէր տիր, մէվճուտ Նիզամնամէի Միլլի հէնուզ թէմամիյլէ վէ բէտմիյէթ տաիրէսինտէ մագամաթը այիտէսինտէն թաստիգ օլընմամըշ օլմասընտան վէ թաստիգ օլընմըշ օլմաեան պիր Նիզամնամէյէ ուսուլէն վէ բէտմէն եէմին ճայիզ օլամաեաճաղընտան իպարէթ պուլընմըշ, վէ պու տա, ճիտտիյէթէ տիւշիւնիլմիւկիւ թագտիրատ, բէք տէ գապիլ բէտտ վէ ինքեար իթիրազաթտան տէյիլ իսէ տէ, լաքին պիր թարաֆտան՝ Նիզամնամէնին էսասի նօգթալարը զամէն մագամաթը այիտէսինճէ մալիւմ վէ մուսատտագ պուլընտըգը, վէ սէնէլէրտէն պէրու օ ահքեամ մուճիպինճէ ինթիհապաթ վէ սաիր մուամէլաթ իճրա իտիլտիկի մէյտանա գօնուլմագլա, վէ տիկէր թարաֆտան՝ վէլէվ մագամաթը այիտէսինտէն ումումիյէթի բէտմէն թաստիգ օլընմըշ օլմասա պիլէ, միլլէթճէ զապուլ վէ թասվիպ օլընմըշ պիր Նիզամնամէ, միլլէթճէ օլսուն միւթէպէր ատտ օլընմագ վէ ահքեամը մէրի թուրթուլմագ լազըմ իքէն, սօն իքի Կ-Բաթրիգլէրիմիզին զէմանը իտարէլէրինտէ մէրիյէթի տախմա չիւպհէլի գալմըշ իտուկի, վէ Երեսփ. վէ Վարչ. ժողովլարընը վազիֆէսի՝ սըրֆ իսմտէն իպարէթ գալարագ, օ ժողովլար պիրէր ալէթ վէ էյլէնճէ մագամընտա օլարգոտան պաշգա, Բաթրիգխանէնին վէ միլլէթին իշլէրի տէ եիւզ իւսթիւնէ պրագըլտըգընընէթիճէսի օլարագ, մէզքիւր թէքլիֆին, իսալիսանէ պիր նիյէթին իզհարը տիմէք օլարընա միւհթէրէմ բուհպան ազալար տախի գանատթ հասըլ իթմէքլէ, եէվին քէլիմէսի վաեա թանվիլ կիպի պազը թաթլիթ լճրա իտիլմէքլէ, վէ Բիլիսէյէ վէ Տէվէլէթէ մուղայիր էֆալ սըրասընտա, Գայմագամընը հագգը բէտտի հալիզ օլարընա տախը Նիզամնամէնին 35ինճի մատտէսի իլավէ օլընմագ չարթըլա, պու միւշքիլ վէ նազիք մէսէլէ տախի սուբէթը իթիլաֆքեարանէաէ գարարլաչարընըմըշ տըր։

Էքսէրիյէթլէ Կ-Բաթրիգ Գայմագամլըղընա ինթիհապ օլունան Արհիեպատիս Պետրոս Եպիսկոպոս Գոյունեան տախի չուսըրատա էսէրը պասիրէթ վէ զէքեա կէօսթէրմիշ տիր։ Միւշարիլէյհ, միւտաէթը մէմուրիյէթինատ էօհտէսինէ իսապէթ իտէճէք վազիֆէլէրտէ իհմալ վէ գուսուր իթմէեէճէկինի թէէմին իթմէքլէ պէրապէր, քէնտիսինին մէմուրիյէթի մուվագգաթ վէ սըրֆ Կ-Բաթրիկին ինթիհապընա տէկին օլարընը, վէ հէյէթը ումումիյէսիյլէ զայրը մուսատտագ պիր Նիզամնամէյէ, խուսուսիյլէ Սինօդճա Թաստիգ օլընմըշ օլմատըղընը պէեան իտէրէք, ալէնէն վէ բէտմէն եէմին եախոտ վատ իլէմէքտէն իճթինապ իտէպիլիր, վէ պու տա, պալէատէ զիքր իթտիկիմիզ մահղուրլարա վէ միւշքիլաթա վէսիլէ օլապիլիրքէն, — տահա պազգա նէ նէթիճէլէրի օլաճաղընը պիլէմէյիզ, — մահղա մութթասրֆ օլտըղը հիսսիեաթ վէ էֆքեարը իթիլաֆճուեանէսիյլէ, ճէմաաթընն մէղքիւր արզուսընա մուվաֆագաթ կէօսթէրմէյի՝ հէր տիւրլիւ մուխալիֆ էֆքեար վէ միւլահազաթա թէրճիհ իլէմիշ տիր։

Պինապէրին Կ-Բաթրիգ Գայմագամը ճէտտինէ, քէնտիսինի ճէմաաթա էյլիճէ թանրթմագ իչին պիր մէյտանը մուամէլաթ աչըլմըշ օլուեօր։ Գայմագամլըգ միւտտէթինին նէ գատար իմթիտատ իտէճէկինի պիլէմէյիզ. ֆագաթ նէ տէրէճէ ազ օլա, եէնէ պու միւտտէթ զարֆընտա եաբըլաճաղ խայլի մուհիմ իշլէրիմիզ օլաճագ տըր։ Պու ինթիհապ՝ Գոյունեան Եպիսկոպոսին, ճէմաաթճա, բաթրիգխանէճէ եաբըլապիլէճէք պիր խայլի ումուր վէ մուամէլաթը պաշա չըգարմագ իւզրէ միւնասիպ պիր ֆըրսաթ տըր։ Բաթրիգխանէ մէճլիսլէրինին արայը սահիպսի ինզիմամըյլա իթթիհազ օլընաճագ խաթթը հարէքէթին, հալէն վէ միւսթագպէլէն չայեանը շիւքրան վէ թագտիր օլմասընը անսամիմ արզու վէ թէմէննի իտէնլէրտէնիզ։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ՀԱՅ-ԿԱԹՈՂԻԿԷԻՑ ԱՊԱԳԱՅ ՎԻՃԱԿԸ

Անաւասիկ ամենակարեւոր կենսական հարց մը՝ որոյ պատասխանը մի քանի ազգասէր անձնաւորութիւն ուշի ուշով քննած և ուսումնասիրած, նուիրական պարտք կը համարին պաշտօնական թերթերու միջոցաւ հոգեւոր և աշխարհիկ մարդասէր պետերու և անձնաւորութիւններու հաղորդել, որպէս զի իրենց բարեացակամութեամբ և յանուն արդարութեան, բարեհաճին ջանալ օր առաջ դեղ և դարման մը մատուցանել այս ժողովրդեան կարեկցական և արգահատելի վիճակին, և ուր ուրեմն ի մեռելութենէ ի կենդանութիւն փոխել ի փառս և ի պարծանս Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ, և ըլլալ անզուգական մատնանիշ բարերար յաւէրժական անմահ օրհնութեամբ յորդւոց յորդիս։ Այս ուսումնասէր ժողովրդեան մեծամասնութիւնը կէս դարէ աւելի առաջ թախանձալից պաղատանքներով կը դիմէ Վեհափառ անձնանուէր Մխիթարեան Միաբանութեան, որպէս զի հաճի գալ կրթել ձրիաբար իրենց մանկտին, շնորհելով իրեն ըստ բաւականի հող մը գերեզմանատեղւոյն մէջէն, ի չենութիւն վարժարանին, որոյ կառուցման մասին՝ նոյն ժամանակի Արհ. Սէլվեան զօրեղ Դերապայծառ Առաջնորդն, իր Ցարգ-կղերով միասին գոհ և հաճ ըլլալուն ի նշան, ինքը լարը ձեռք առած, կը չափէ և կը շնորհէ նոյն հողը Մխիթարեան Միաբանութեան, սա պայմանաւ որ Միաբանք իսկ հաճին գալ և ձրի ուսում և կրթութիւն տալ Հայ-Կաթողիկէ սերնդեան։— Ըստ կառավարութեան օրինաց՝ վաւերական թղթերը և քաբուն հանելէն յետոյ, ահա ժողովուրդը խմբովին, արք և կանայք, ծերք ու տղաք բուռն ոգւով և անձանձիր աշխատութեամբ կ'ըսկսին աշխատիլ, այս գործին համար Վեհափառին իրենց խրկուած լուսահոգի Վեր. Հ. Պետրոս Մինասեան Վ.ին հետ, կիր, քար, աւազ և ամեն ամենակարեւոր պէտքը հայթայթելով քրտամբ երեսաց։ Եւ ահա երբ սիւնազարդ ճակատը կը բարձրանայ օր ըստ օրէ, ոմանց չար նախանձն իսկ յերեւան կ'ելլէ դժբաղդաբար վոյթ ընէ վոյթ աւաղ։ Այն ինչ ոմանք անլսելի զրպարտութիւնք Հռոմայ Գահին տականջը կը հասնին՝ անմիջապէս կը կանչուի Վեր. Հ. Պետրոս Մինասեան Վ.ը, որոյ մասին եթէ ժողովուրդը ճշմարիտ վկայութիւններով չի հաստատէր նոյն զրպարտութեանց անհիմն ըլլալն և միմիայն չար նախանձէ դրդուած, Հռոմայ սառնատունը պիտի նետուէր այն սրբակեաց անձն՝ ինչպէս Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայրապետ ի խոր վիրապն։ — Զուշացաւ չատ, այո՛, ահա նախանձն ու տգիտութիւն և ամեն խարդաւանք՝ արեւու նման ճառագայթեցին ամեն տեղ, սակայն ոխերիմ թշնամին՝ մահու չափ աշխատելով չուզեց մի քայլ յետս ընկրկել իր չար նպատակէն, և ուզեց, այո, հիմնովին կործանել նոյն կիսաշէն վարժարանն և մինչեւ անգամ գիշեր մը համարձակեցաւ կրակ տալ և հրոյ ճարակ ընել, սակայն Ամենակալին ամենատուր ձեռքը չիջոյց զայն հրաշալի եղանակաւ մը։

Բարեկրթութեան, լուսոյ, ուսմանց և լեզուագիտութեան սաճար մ'եղած էր ապաքէն նոյն վարժարանն և տակաւին կիսաշէն՝ օտարազգիք անգամ կը փութային դիմել՝ զանազան լեզուաց դասեր ընդունելու՝ որոնք ձրիաբար կը դասատուէր անխտրաբար ամենուն։ Հայ-Կաթողիկէ ոսկեդարն էր եղած նոյն ժամանակ, սակայն անագորոյն թշնամին ամենաչար նախանձէն շարժած՝ կ'աշխատէր գոցել տալ սոյն վարժարանը, կարծելով ոմանց օրապահիկ հացէն և իրենց տրուած յարգանքէն ու պատուէն զրկուիլ՝ Մխիթ. Միաբանութեան դպրոց բանալուն առթիւ, մինչդեռ 23 տարուընէ ի վեր փորձն ակներեւ ցուցուցած է որ վերոյիշեալ Միաբանութեանց վարդապետք բնաւ երբէք այք յառած չեն իրենց մի դահեկանին և զիրենք յարգած ու պատուած են, ինչպէս իրենց հոգեկցորդ եղբարք։ — Ահա այս ոխակալութեան և սիրալ գրութեան ազա-

(*) Սօն նիւսիէմիզատ օ կէճէքի մէճլիսին սաաթ ալաճ. Զատ խիթամ պուլտըղը եազըլաճագ եէրէ, սէհվէն ալաճ. Ցատա եազըլմըշ տըր։

գաւ՝ քառասուն տարի փակուած մնաց վարժարանն անտէր և անտէրունչ։ Ոչ ոք կրնար որ և է կերպով և եղանակաւ ձեռք բերել զայն և բանալ. և ահա այս պարապութեան պահուն առանց պահապանի մընալով վարժարանը, թշնամին պատեհ առիթ գտնելով ջանաց, այո՛, մէջի մնացած կարասին, նստարանները քանդել, վերցնել և փուսել և մինչեւ իսկ մարմարիոնէ չինուած քարայատակները տեղէն հանել։

Նախախնամութիւնը հուսկ ուրեմն հաստատ իր արդարութիւնն և ահա ծնաւ Ազգային իրաւանց խնդիրն ու կռիւը, որն որ ազգու և ճարտար ձեռաց շնորհիւ ոչ միայն Տրապիզոնի դպրոցը բանալ տուաւ, այլ նաեւ Քալկեդոնի Մխի. վարժարանն, որն որ ցայսմ վայր փակ մնացած էր բռնապետութեան միջոցին։ — Կեցցե՛ն ուստի նոյն ժամանակի համայն ազգասէր անձնաւորութիւնք, որոնք բուռն ազգասիրական եռանդեամբ աշխատեցան գլխեր և ցերեկ անքուն և անձանձիր ի բարեկարգութիւն և ի յառաջդիմութիւն Ազգին։ Սակայն հենաւորց թշնամին կեղծ ու պատիր խօսքերով բարեկամ ձեւանալով, օր մը յանկարծակի, իր չար սպասաւորաց ձեռամբ քանդեց զայն անգթաբար, առանց իրաւմանանց ձայնին լսելու, մի միայն պատրուակաւ եկեղեցի կանգնելու նոյն տեղը՝ ճակատը հարաւ դարձուցած, հակառակ Արեւելեան ծիսից, և այս՝ առակ նշանակի եղաւ քաղաքիս ամեն քրիստոնէից առջեւ։ Աւա՜ղ, բիւր աւա՜ղ։— Ազաչանք և պաղատանք չի շարժեցին ժամանակին Առաջնորդին սիրտը, թերեւս՝ թոյլ զըտնելով ժողովուրդը նոյն ժամանակ. թէպէտ Մխիթարեան Վեր. Հ. Մինաս և Վեր. ողբացեալ Հ. Աթանագինէս Վ.ները միասին Տրապիզոն կը գտնուէին, սակայն կ՚երեւի թէ չուզեցին գժտիլ Առաջնորդին հետ և տեղի տուին լռելեայն քանդման՝ գիւղացնացութեան մէջ գըտնուելով նոյն միջոցին։

Ահա այն ատենէն լուծուեցան Մխիթարեան Միաբաններուն Ազգին հետ ըրած պայմանները։ Այնուհետեւ կրնային այլեւս ձրի չընդունիլ Հայ Կաթողիկէ պատանին, այլ սակայն անոնք անյիշաչար գտնուելով՝ նոյն ժամանակէն մինչեւ ցայսօր կը շարունակեն ձրիաբար ընդունիլ ամեն իրենց դիմող Կաթողիկէ պատանին, յուսալով թերեւս իրենց շնորհուիլ Պարտիզակի նման՝ Տրապիզոնի թեմը՝ որոյ մասին լուսահոգի Ամեն. Ազարեան Կ-Պարտիզաքն իսկ փափաք յայտնած էր ժամանակ մը, Տրապիզոնի ժողովրդեան մեծամասնութիւնը հոգւով չափ Մխիթարեան Միաբանութիւնը սիրելուն։

Այս մասին ժողովուրդն իսկ ոչ սակաւ աշխատեցաւ եպիսկոպոսի ընտրութեան միջոցին Մխիթարեան Առաջնորդ մը դնել՝ քուէից մեծամասնութեամբ. սակայն թշնամին ոխակալութեամբ և խարդաւանօք մերժեց զայն և չի թողուց որ ազգն իր նպատակին հասնէր։ Արդ այժմ որ թէ՛ Պարտիզաքական և թէ տեղւոյս Եպիսկոպոսական Աթոռները պարապ են, կարելի չէ մի՞թէ ի ձեռն Երեսփոխանական և Վարչական ժողովոց դիմել ի Հռովմ և խնդրել թախանձանօք, յանդգնութիւն սրտից, ի յառաջդիմութիւն ժողովրդեան, ի փառս Կաթող. Եկեղեցւոյ շնորհել Մխի. Միաբանութեան այս չքաւոր և սակաւաթիւ ժողովրդեան թեմն և կամ հակառակ պարագային վերադարձնել դարձեալ նոյն հողը յիշեալ Միաբանութեան, որուն արդէն շնորհած էր թէ կղերն և թէ ժողովուրդը՝ փոխադարձ պայմաններով։

Վստահ և ապահով է ժողովուրդն՝ որ այս անձնուէր Մխի. Միաբանութիւնը միայն՝ կարող է իր փափաքները լեցնել ամեն տեսակէտով։ Փորձն ակներեւ ցուցուց որ ողբացեալ չորս Առաջնորդք կարող չեղան երբէք Ազգին իրաւունքը կատարել և մատնանիշ ընել տալ զինքը՝ ինչպէս երբեմն։ Ողբացեալ Արհ. Աբիկեան Գերապայծառն, այո, շատ աշխատեցաւ Ազգիս օրհորդաց վարժարանը բարւոքել, սակայն նորա մեծաւորն և մեծաւորուհի մայրապետը յանձնառու չեղան, և ահա այս պատճառաւ ժողովրդեան մեծամասնութեան մանկտին տեղւոյս գաղղիացի մայրապետաց դպրոցը կը յաճախեն կամայակամայ, կորանցնելով իրենց տոհմական կրթութիւնը։ Եթէ Յարգ. Տէր Յովսէփ Նուրեան վրդ.ը՝ տեղւոյս հաւատաւոր կուսանաց մեծաւորին և նորա քոյր Անճէլա մեծաւորուհիին հետ՝ յանուն Ազգին և ի չինութիւն Եկեղեցւոյ՝ Եւրոպայէն միասին հաւաքած դրամով, ուզեր ի պատիւ Ազգին և ի փառս Եկեղեցւոյ և յաւերժական օրհնութեամբ իր անունն անմահացընել և հոգւով փափաքեր Ազգին ամեն պիտոյքները լեցնել, կարող էր այո՛, փոխանակ իր անուան մեծամեծ մթերանոցներ կանգնել տալու, առանց ուղղու հաչիւ մը տալ Ազգին, յանդգնութիւն ամէն գայթակղեալ սրտերու։ Օտարազգիք և մինչեւ անգամ լատինացւոց կղերաց մեծաւորն իսկ կը զարմանան շատ ու շատ այս իրաւանց բռնաբարութեան վրայ, սակայն ի՞նչ կարող է ընել Վարչական ժողովը և Հռովմ, քանի որ պաշտօնական վաւերացուցիչ թղթեր չունի ի ձեռն՝ հաչիւ պահանջելու և հաւաքած դրամոց զումարն ուզելու։ Սակայն տարակոյս չկայ թէ օր մը Նախախնամութիւնն իր արդարութեան բազկաւ ամենայն ինչ պիտի յայտնէ՝ ըստ որում կ՚ըսէ Աւետարանն՝ «Ոչի ինչ ծածուկ որ ոչ յայտնեսցի»։

Եզրակացնելով խօսքերնիս՝ պաղատանօք խնդրենք թշուառ Ազգիս կացութիւնը լսած՝ հաճիլ յանուն մարդասիրութեան խնդրածնին կատարել։ Անկարելի է ժողովրդեանս, նորոգ յաջորդ Առաջնորդ մը ուզել, քանի որ նա՝ ոչ դպրոց պիտի կարենայ բարւոքել, ոչ աղքատաց պահանջքը հատուցանել և ոչ եկեղեցիս նորոգել։ Ազգիս այս ամէն փափաքները մի միայն Վենետիկի Մխի. Միաբանութիւնն է որ կարող է ընել։ Եթէ ուրիշ անձնաւորութիւն մը կայ որ մենք չենք ճանչնար՝ թող հաճի յայտնել զինքը ի փառս և ի պարծանս Ազգին։

Կանխակալ ջերմագին շնորհակալեօք և երախտապարտ սրտով մնամք սիրոփական պատասխանւոյ ազնիւ, վեհանձն և մարդասէր սրտերու։

Ի Դիմաց Ազգասէր Անձանց

Տրապիզոն, 25 Հոկտ. 1909

ՄԷՃՄՈՒԱ.— Թրապիզոն էհալիսինին հագգլը արզուլարընա պիր չէյ տէնիլէմէտիկի կիպի, քէնտի Առաջնորդլարընը ինթիխապ իչին վերէհէքլէրի հիւանի չահատէթ գուրասընա տա քիմսէ մանի օլմազ։ Պու գուրալարը, մասագուլ վէ չէրաիթի լազըմէյի միւպէյնին օլտուղը թագտիրտէ. Սինօդճա թաստիգ վէ Բօմանա թասվիպ իտիլէճէկի չիւպհէսիզ տիր։

ՄԷՃԼԻՍԻ ՄԷՊՈՒՍԱՆ

Բայիթախթըմըզըն նիչէ նիչէ մէչհուր էպնիէյի միւքէլլէֆէսի կիպի, էրմէնի մասրուֆ միյմարլարընտան Պալեան Յակոբ վէ Սարգիս պէյլէրին սասրը միյմարիսինտէն օլմագլա, Օսմանլըլըգ վէ էրմէնիյիք սըֆախթըյլա պիհագգ պախի իֆթիխսար օլան վէ Պողազ-իչինին էն տիլքիւչա մահէլլինտէ պիր մէնզարէի ճալիպէյի հայիզ պուլընան Զըրաղան սէրայը, հէյ վախ քի օխուզ պէչ սէնէ մէթրուք վէ տուլթան Մուրատ կիպի սէվկիւլի պիր Բաթիշահն մահէլը ինպիվաը օլարգտան սոնրա, պու քէրրէ, մահզա իւզէրինտէքի լէքէնին գաթիլէն իզալէսի իչին, Օսմանլը Մէճլիսի Ումումի Միլլիսինէ իճթիմակեան օլմաեա թայեին իտիլմիշ, վէ կէչէն բաղար կիւնիւ պու վէսիլէ իլէ քիւչատ իտիլէրէք, նէֆասէթի, ուսուլը միյմարիի սանսիյէսի, թէֆրիչաթ վէ թէղեինաթը՝ կէօրէնլէրէճէ հայրէթի մուճիպ օլմուշ տըր։

Իչթէ բազար կիւնիւ, Մէճլիսի Ումումի Միլլիյին իքինճի տէվրէի իճթիմաը պու սէրայը ալիտէ իճրա օլունմըշ տըր։ Վագթը քիւչատտան չօգ էվվէլ, էրքէք, զատըն պինլէրճէ էհալի վէ զապիթան վէ բոլիս էֆէնտիլէր թօպլանմըշ տըր։ Սէրայ իչինտէ միւխթէլիֆ մէքթէպլէր թալէպէսի տիզիլմիշլէր տիր։ Սասթ 8է սօղրու էճնէպի սէֆիրլէրի պիրէր պիրէր կէլէրէք, թէչրիֆաթ մէմուրլարը թարաֆընտան խութիգպալ օլունմըշ վէ սասթ 8 1/2տա, «Բաթիշահըմ չօգ եաշա» սէտալարը արասընտա թէչրիֆի Շահանէ վուգու պուլուպ, խութիգպալ օլունմըշ տըր։ Բաթիշահըմըզըն պիր չարեէք սասթ գատար էսնաի խութիրահաթընտա գապուլ սալօնընին գաբուլարը աչըլարագ, տավէթլիլէր սալօնտա ախզը մէվգի իթմիշլէր տիր։ Սալօնտա, մուքէմմէլ պիր թախթ եարըմըշ օլուպ, պունուն էթրաֆընտա չահզատէլէր։ սաղ թարաֆտա պէօյիւք իւնիֆորմալարըյլա սէֆիրլէր, սոլտա իւնիֆորմալարընը լապես վիւքէլա, Զաթը Շահանէնին գարշըսընտա պիր գաչ գատէմէ իւզէրինտէ, պիր թարաֆտա մէպուսան վէ սեան ազալարը, տիկէր թարաֆտա բիճալը տէվլէթ, պիր ազ սահա էօթէսէ իւլէմա իլէ Ռում բաթրիկի, էրմէնի բաթրիկի վէքիլի, էրմէնի-զաթօլիք բաթրիկի գայմագամը Գոյունեան Պետրոս Եպսկ. իլէ Թէրզիպաշեան Գէորգ Գերպծ., էրմէնի բրօթէսթան Ազգապետի, էկզարգ գայմագամը, Մուսէվի խախամպաշըսը, տիկէր բուէսսայը բուհանիէ, վէ պունլարըն եագընընտա զազէթա մուհարրիրլէրի տուրմուշլար տըր։ Աեան միեանընտա Գարրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Արամ էֆ. Երամեան վէ Մանուկ էֆ. Ազարեան պուլունմըշլար տըր։ Զաթը հազրէթի Բաթիշահի սասթ 9տա թէչրիֆ վէ հուզզուրը իլթիֆաթը Շահանէլէրիյլէ թալթիֆ պուհուրմըշլար տըր։

Սուրէթի զիյրտէ տէրճ օլունան նութգը Հիւմայունէ՝ սատրազամ բաշա թարաֆընտան օգունմըշ, վէ խութամընտա բէք սիրիւքիւ սուրէթէ ալգըշլանմըշ տըր։

ՆՈՒԹԳԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

«Միւհթէրէմ Աեան վէ Մէպուսան,

«Ահտը սալթանաթըմըզն, տէվրը մէսուտը մէշրութիյէթէ պաշլամասընտան վէ ճիւլուսըմըզն իլգ սէնէսինտէ մէշրութիյէթի մէշրուէմիզին միւսիլի օլան Մէճլիսի ումումինին իքինճի տէվրէյի իճթիմաընը կէօրէրէք, քիւչատընը իճրայէ մուվաֆֆագ օլարզըմտան տօլայը ճէնապը Հազգա հուտուտսըզ համա ու սէնալար իտէր վէ ազայը մէճլիսէ պէեանը խօշամէսի իյէրիմ։

Մէշրութիյէթ վէ մէշվէրէթ՝ Շէրը չէրիֆին վէ ագլ ու նագլին էմր իթմիկի պիր թարիգի նէճաթ վէ սէլամէթ տիր։ Հաեաթը իճթիմաիյէ վէ սիեասիէմիզ իչին էլզէմ օլան ահէնկիի վահտէթ վէ րէնտէկի՝ անճագ պու թարիգտէ տէվամ իլէ հասըլ օլուր։

Գանունը էսասիմիզին թէէյեիտ վէ թաթպիգի՝ նուխպէյի ամալըմ օլմաղլա, ավնը ինայէթի Պարիյէ վէ իմտատը բուհանիյէթի Ճէնապը Բէյղամպէրիյէ խութինատէն, պունա պիւթիւն մէվճուտիյէթիմըզ վէ պիւթիւն թէպաամ իլէ չալըշաճաղըմ։

Պրուսա իլէ Իզմիտէ սէյեահաթըմտա, թէպաամ իլէ տօղուտան տօղրուլա թէմասա պուլընմըշ վէ ումումէվլաաը վաթանտա, ուխուվվէթի Օսմանիէ Ֆիքրինին գուվվէթ քէսպ իթտիկինի օրալարտա տախի կէօրմիւշ օլմագտան բէք զիեատէ մէմնունըմ։

Հազգ ու վազիֆէէ միւսավաթը թէէմին իտէն Գանունը էսասինին անքեամը սարինասըյլա Մէշրութիյէթին թապիի նէթիճէլէրինտէն օլարագ խըտմէթի ֆիիլիէյի ասքէրիէնին պիլա խութիսա թաամիմ, գուվվայը տէվլէթին թէալիսինէ ալպպ օլաճաղընտան, պու գարարը՝ թարիխի թէքեամիլի միլլիմիզին էն մուհիմ վագըաբընտան սատ իտէրիմ։ Օրտու, էվլասը վաթանա, ուխուվվէթի սամիմէյի Օսմանիէ հիսսինի ատ զայէթ մէթին պիր սուրէթտէ իլգա իտէճէք տիր։

Պու սէնէ եարըան մանօվրալար իլէ թալիմէրտէ, օրտու իլէ տօնանմամըզըն իպրազ իթտիի սասրը ինթիզամ վէ թէրազգը՝ իլգ տէֆա օլմագ իթիպարը իլէ չայանը թագտիր տիր։ Վաթանըն միւատֆասը վէ սուլհ ու միւսալէմէթին մուհաֆազասըյլա միքէլլէֆ օլան պէրրի վէ պահրի գուվվէթլէրիմիզին թէքէմմիւլաթընա պիր գաթ տահա սարֆը զայրէթ իտիլմէլի տիր։ Ումուրը տահիրիյէմիզտէ համտ օլսուն մուճիպը էնտիշէ պիր հալ եոզ տըր։ Եէմէն վիլայէթինին Հիւսէյտա սանճաղընա մէրպութ Զէյտիյէ գազասը իլէ հիվարընտա վէ Ասիրտէ զուհուր իտէն հատիսէլէր իւզէրինէ հիքիմէթճէ սէրիան թէտպիրլէր իճրա օլունտաս։ Եօլսուզ հարաքեաթտա պուլընան գապիլէլէր բէյտէր բէյ տէխալէթ իթմէքտէ տիրլէր։ Մուսուլ վէ Գոսօվա վիլայէթլէրինին Պարզան վէ Լօմա գազալարընտա տախի պագը վագըալար զուհուր իթմիշ իսկ տէ, պունլար հիչ պիր մուհիմմ մահիյէթի հայիզ օլմամըշընտան, մէվլէքէթիմիզտէ մէարիֆ թէվէսսիւ վէ մէշրութիյէթին նամը ֆէվայիտի թէամմիւմ իթտիքէճ, պու կիպի ահվալին զուհուր վէ թէքէրրիւր իթմէեէճէկի թապիի տիր։

Վասի մէմալիքիմիզտէ մէվճուտ օլան թապիի խազինէլէրին քիւչատը իլէ ըֆֆանը ումումինին արթըրըլմասընա վէ հէնուզ լայըգը իլէ թէրազգը իտէմէէն մէարիֆիմիզէ թիւճճարի, զիրաի վէ սանայի անվալիմիզին վէ իհթիեաճըմըզա նիսպէթլէ բէք նօգսան օլան սասրը նաֆիանընն իսլահաթ վէ թէրազգըեաթընա սէրիան էհէմմիյէթլէ չալըշմագ իճապ իտէր։

Էսասը իսլահաթ օլան մալիյէ մուվազէնէսինին հուսուլի՝ ագտէմը ամալըմ տըր։ 1326 պիւտճէսինին թէրթիպինտէ մասագուլ վէ միւմքին տէրէճէ թէսարրուֆաթա բէք զիեատէ բիայէթ վէ տիգգաթ իտիլմիկի հալտէ, եինէ մուվազէնէ հասըլ օլմատը. ֆագաթ կէօմրիւք բէսմինին արթըրըլմասընա վէ ինհիսարլար թէէսսիսինէ այիտ թէչէպպիւսաթ վէ թասավվուրաթըմզ նէթիճէէզիր օլընճա, կէրէք պունտան վէ կէրէք ումում վէրկիլէրին ուսուլը թարհ ու թանսիլի հագգընտա իճրա օլընճագ իսլահաթտան զուհուր իտէճէկի չիւպհէսիզ պուլընան թէզայեիւտտէն պիւտճէտքի աչըզ գաթատըլարագ, մուվազէնէ հասըլ օլճաճագ վէ մալիէմիզ պիր տէրէճէ տահա թէալի իտէճէք տիր։

Իլգ տէվրէի իճթիմայէտ մէշրութիյէթին թահքիմինէ վէ ինթիզամը ումումինին թէէյեիտինէ այիտ միւզաքէրաթ իլէ մէշղուլ պուլընան Մէճլիսինիզ, իքինճի տէվրէի իճթիմայիէտ մէմլէքէթի ասայիշ վէ հաեաթը իգթիսատիյէ վէ իճթիմայիյէսինէ այիտ գանուն լահիհալարընին թէտգըգը իլէ ուղրաչաճագ տըր։ Պունլարըն իչինտէ թիճարէթը պէրրիյէ վէ պահրիյէ վէ էմվալը զայրը մէնգուլէ վէ սէյեար սուլհ հաքիմէրի վէ վիլայաթ գանունլարը իլէ ճէզա գանուննամէսի պիլխասսա զիքրէ չայեան տըր։

Տէվլէթլէրլէ միւնասէպաթըմըզ տօսթանէ տիր։ Սուլհը ումումինին մուհաֆազա վէ իտամէսի կիպի զայէթ մէմտուհ պիր մագսէտէ մասթուֆ օլարզը մէմնունիյէթլէ կէօրիւլէն մէտայիի տիւէլին մուխլիս թարաֆտարը պուլընան հիւքիմէթիմին մուգատտէս վէ մէշրու հուգուգ վէ մէնաֆիյինի հէր տիւրլիւ իսալէլտէն մասուն օլարագ վիգայէյ գաթիէն ազմ իթմէսիյէ պէրապէր, սասիչ վէ միւսաւլէմէթին տէ էսասը պիր ունսուրը օլմագ չէրէֆինի իհրազա սայ իթտիկինի պէեան իտէրիմ։

Կէչէն տէվրէի իճթիմատա հէր իքի հէյեեթ թարաֆընտան սարֆ իտիլէն զայրէթ

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆԱԿԱՆ ԿՈՂՄԱ ՈՂՈՐՈՒ

(յվող)

ԴՈՂՈՎՍԿԻ Ի. Զ. ՈՒՍՈՒՑ

տպագրություն, գիրժատու

31 Հունվարի 1909

դարաստան վարի։

Հարգելի ընթերցողներ։ Ինչպես գրեցինք վերջին նամակում, Ալեքսանդրապոլի գավառի Ղարաքիլիսայի գավառակի Ղարաքիլիսա գյուղ

Եվվէլքի կիւն Մաղրբէյիւ ճիվարբնատա պարուէթիանէ էթրաֆինատա ասլաշմաղատա օլան չիւպհէլի պիր քիմսէ տէրատէթ իսիրմիշ տիր։ Մէրզրում, 4 կիւն Եվվէլ Պուլկարիսթանատան կէլմիշ օլարզնը սէօյլէմիշ տիր։ Նէթիճէսի Թանգրզարթա գառաբ Էնինիյէթը սամամիկ միւտիրիյէթինէ կէօնտէրիմիշ տիր։

Բազար կիւնիւ Զըրաղան սէրայընտա գրիմէթտար պիր քիպրիթ զուրթուսը չալընմըշ տրը։

Գոսօվա վիլայէթինտէ կէչէնտէ գար եաղմըշ, ֆագաթ աղ սոնրա էրիմիշ տիր։

Էրզրում թարաֆլարընտա զըշ մէվսիմի չիտտէթլի իսթրաի հիւքմ իթմէյէ պաշլամըշ տրը։ Հոկա. 30 թարիխիյէ ալընան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, 3 նէֆէր ասքէր գար թիրիսինէ թուրթուլարագ, իքիսի ասնմըշ վէ պիր նէֆէր գուրթուլմըշ տրը։ —Էրզրում հիվարբնատա հալը խսեանատա պուլընան պաղը քէօյէր էհալիսի, պիլա վուգուաթ տէրէսթ իսիրմիշ վէ զասպ իթտիքլէրի հայլանաթ կէրի ալընմըշ տրը։

Խարբութ վիլայէթի տախիլինտէ Պէհէսնի զաղասը էհալիսինտէն 7 քիշի մանթար եէեէրէք զէհրլէնմիշ վէ 30 քիշի խասթալանմըշ տրը։

Կէչէն ճումա իրթէսի կէճէսի Թրապիզոնատա տախի չիտտէթլի եաղան եաղմուրլարան՝ չէհրին օրթասընտան կէչէն Տէպպաղխանէ տէրէսի, էմմալի կէօրիւնմէմիշ սուրէթտէ ճօչարագ, Տէպպաղխանէ Իսլամ մահալլէսիյէ Մօմիանէ էօնիւ չարշըսը սուլար իչինտէ գալմըշ, հիւքիւմէթճէ, պէլէտիյէճէ վէ էհալիճէ եէթիշիլէրէք, սէյլապա գաբըլանմարտան 58 քիշի գուրթարըլմըշ, վէ իրթէսի կիւնէ գառաբ էնգազ վէ գուվլար իչինտէն 10 նաշ չըգարըլմըշ տրը։ Պու եիւզտէն պիր չօգ խանէ վէ մաղազա եըգըլմըշ վէ մատի քիւլիյէթլի զարար օլմըշ տրը։ Ֆէլաքէթզէտէկեան միւնասիպ եէրլէրտէ եէրլէշտիրիլմիշ վէ իանէ ճէմինէ պաշլանմըշ տրը։

Պրուսա վիլայէթինին պաղը մահէլլէրինտէ զէլզէլէ հիսս իսիրմիշ տիր։ Իզնիքտէ վէ Եէնի-շէհիրտէ մատի զարար օլմըշ, պիր չօգ ալսըրլար եըգըլմըշ վէ հայվանլար էնգազ ալթընտա գալմըշ տրը։

Հոկտ. 28ինճի կէճէսի Թօգաթատա խաֆիֆճէ զէլզէլէ հիսս օլընմըշ իսէ տէ, պիր կէօնա զարար օլմամըշ տրը։

ՍԹԷՖՆՀԷՅԼ ՏԱՎԱՍԸ

(4715 Նօ. տան տէվամ)

Բէիս.— Իսթիճվապ ուզուն սիւրէճէք տիր. եօրուլըրսանըզ օթուրապիլիրսինիզ. անճագ ժիւրիլէր էյիճճէ իշխարէպիլմէք իչին եիւքսէք սէսլէ ճէվապ վէրմէնիզլի իսթաք իտէրիմ։ (Մարկրիթ-Ժան Ժարա.) Տուլ Սթէֆնհէյլ սիզսինիզ վէ 1869 յունիսինտէ տօղմուշսընըզ։ Պու հալտէ 40 եաշընտասընըզ, տօղրու մը տրը։

Մատամ Սթէֆնհէյլ.— Էվվէթ։

— Պու տավատա հէր շէյ արանտը. էվրազընըզտա՝ չախսընըզա վէ բէտէրինիզէ տիրա մալիւմաթ մէվճուտ տրը։ Բէյէրինիզ հագգընտաքի մալիւմաթ՝ չայհանը թէէսիւֆ չէյլէր տիր. իսթէրսէնիզ օնլարտան պահս իսթէյիզ։ Զանն իտէրսէմ, սէզինքիկէրին խէթալարընը գարըշարմահարագ, եալընըզ սիզին չահսի խէթալարընըզըն հիսսապընը վէրմէնիզ քեաֆի տիր։

— Պիլաքիս իյզահաթ վէրիլմէսինի իսթէրիմ. զիրա իյմա իթտիկինիզ վէ մուհաքէմէ էվրագընտա օգուտուշ օլարզըմ մալիւմաթ՝ պիր թազըմ եալանլար տրը։ Բէյէրիմ ասլա սէրիսօշ օլմամըշ տրը։ Ճիհազսըզ էվլէնտիկի իչին, քէնտիսինէ ֆէնալըզ իտիլմէք իսթէնիլմիշ տիր։

— Օն ալթը եաշընտա պիր օթէլճի զըզը իլէ էվլէնմիշ։

— Էվվէթ. վէֆաթը կիւնիւնէ տէկին զարըսընը սէվմիշ տիր։

— Սիզէ կէլինճէ, արիզ ու ամիգ թէտգիգաթ իճրա իտիլմիշ տիր։ Պու թէտգիգաթա՝ 1873տէն պաշլատըգ։ Օ վագըթ 4 եաշընտա իմիշսինիզ։ Հէր քէս, սիզին զանէթ տիրպէր, ֆագաթ չօղ եալանճը օլարզընըզը թատաիզ իտիեօր։ Մուպալիմէլէրինիզտէն մատամազէլ Բինկէլ, 16 եաշընտա օլարզընըզ զէմանատա պիրէ եալանճըլըգ սաէթինիզի թէրք իթմէտիկինինիզի սէօյլէեօր։

— Մատամազէլ Բինկէլ տօղրուլը սէօյլէմէսիզ. օ թարիխտէ պիրի իլէ էվլէնէճէք իտիմ, քէնտիսի պունա մանի օլմագ իսթէյի։

— Պօզուլմըշ օլան օ իզտիվաճ հագգընտա իլէրուտէ պահս իտէճէյիզ։ Մ. Շէֆէր իլէ միւնասէպաթընըզ օ՞լմատը մը։

— Մ. Շէֆէր պէնիմ նիշանլըմ. իսի. մատամազէլ Բինկէլ իզտիվաճըմըզա մանի օլտու։

— Բէյէրինիզ պու մանօվրալարը խապէր ալարագ չիտտէթլէ իսրրանմըշ վէ սիզի Պայօնա կէօնտէրմէյէ գարար վէրմիշ։

— Պէնի Պայօնա կէօնտէրմէսի՝ զըզարընատաչըմ մատամ Հէր օրատա պուլընմասը իչին իտի։

— Հէր նէ իսէ, էօյլէ պիր հարէքէթինիզ օլմըշ քի, զայրը մէչրու պիր էվլատընըզ օլարզը տա սէօյլէնմիշ. զարիպ տիր քի, Բօնսէն սօգաղը ճինայէթինին ֆաիլի սէ օ վէլէտը զինա օլարզը բիվայէթ օլունմըշ տրը։ Բէյէրինիզին վէֆաթընը Պայօնատա խապէր ալմըշընըզ։

— Էվվէթ. բէյէրիմին վէֆաթընա սէպէպ պէն օլտուզըմը սէօյլէտիլէր։

— Սահիհ տիր քի, իմզասըզ մէքթուպլարատա էօյլէ պիր իթհամ կէօրտիւմ։

— Բէյէրիմին եիւրէք ամըսընտան տօլայը վէֆաթը՝ պէնտէն այրըլմըշ օլմասընտան իլէրի կէլմիշ տիր։ Ֆէվգէլատէ իֆթիրալար՝ պու թէֆրիգայա սէպէպ օլտուլար վէ բէյէրիմին վէֆաթընա սէպէպիյէթ վէրտիլէր։

— Մուախխարէն զէվճինիզ օլան Մ. Սթէֆնհէյլի Պայօնատա թանըմըշընըզ։ Մ. Սթէֆնհէյլ՝ բէսատամ օլուպ, էսէրլէրի բաղպէթլէ սաթըլըր իմիշ։ Էրպապը սէնատաթատան պիրինին ֆամիլեասընա տախիլ օլարզընըզ վէ խուսուսա Բարիզտէ եաշաեաճաղընըզ ճիհէթլէ, օ իզտիվաճ սիզին իչին բէք խայրը օլմըշ։

— Բարիզտէ իգամէթ իթմէյէ ասլա արզուս եօք իտի։

— Էվվէթ, մատամքի Բարիզտէ եէրլէշիր եէրլէշմէզ, պիր միւսաֆիր սալոնը աչմըշընըզ։

— Զէվճիմ արթիսթ իտի, վէ թասվիրլէրինի սաթմագ եօլընը պիլմէզ իտի. պու սէպէպտէ պիր միւսաֆիր սալոնը աչարմ։ Վալիտէմ իլէ ֆամիլեամա եարարմ իթմէք իսթէր իտիմ։

— Զահիրէն սէօզլէրինիզտէ պիր ազ տօղրուլըգ վար տրը։ Սահիհ տիր քի, զէվճինիզ թասվիրլէրինի սաթմամազ իչին։ Հէր նէ իսէ, ճինայէթատէն ազ էվվէլ՝ զէվճինիզ չալըշմագ արզուսընը զայդ իթմիշ։

— Ասլա, պու տէպիկինիզ տօղրու տէյլի տիր։

—Մանզուն պիրի օլմըշ. պէլքի պու մանզուլարընը սէպէպլէրինի՝ զէվճիյէթ ֆէլաքէթլէրինտէ արամագ լազըմ տրը։

— Զէվճիյէթ ֆէլաքէթլէրի՞ մի... զէվճիմին իզտիվաճ ֆէլաքէթլէրի ասլա օլմամըշ տրը. չիւնքի հագգընտա չիւպհէսի օլմամասը իչին, հէր նէ եարապիլիր իսի իսէ, եարարմ։

— Զէվճինիզի միւտաֆաա իտիեօրընըզ. ահ, միւսատէ իսին քի, սիզի թէպրիք իտէյիմ, զիրա իլք խսթինթագընըզտա պու հարէքէթտէ պուլընմատընըզ։

— Օ վագըթ միւսթանթիգ, զէվճիմի լէքէլէմէյէ պէնի սեվգ իթտի։

— Պու սէօզլինիզէ միւսատէ իտէմէմ։

— Էօյլէ իսէ, իլք խսթինթագըմ պէնիմ իչին ուզուն պիր իշքէնճէ օլարզընը ունուտուեօրմըսընըզ։ Պէն զէվճիմի տաիմա միւտաֆաա իթտիմ։

— Քիմի ալտաթմագ իսթէեօրսընըզ։ Մ. Սթէֆնհէյլին ֆէնա ախլէտը օլարզընը քիմ պէկան իմտի։ 1908 տարտ 10տա, զէվճինիզին, խիլաֆը թապիյաթ պէտ խույլարը պուլընարզընը, վէ պիր ազ խթիբանաթը իչին աֆիսն եէտիկինի, վէ պիր կիւն քէնտիսինի էօլմիշ պուլատագլարընը Տր. Աչբրէյէ սէօյլէէն սիզ տէյլ միսինիզ։

— Էվվէթ, Տր. Աչբրէյէ, զէվճիմին աֆիսն եէտիկինի սէօյլէտիմ։

— Ֆէնա խույլարը պուլունարընը տա։

— Խայր, պէլքի իմզասըզ մէքթուպլարատա, ֆէնա խույլարը պուլընարընը սէօյլէնմիշ օլսուն։

— Լաքին տգթ. Աչբրէ՝ սիզին օ իֆթիրայը իթմիշ օլարզընըզը սէօյլէեէճէք տիր։ Պունատան պաչգա այնի չէյի Անթօնիօ Պլէսէյէ վէ Մ. Պօրտրէյէ տէ թէքրար իթմիշսինիզ։

— Պօրտրէյ՞ մի... Ահ, պու ատէմին իւզէրինէ սէօյլէչէլիմ։ Օ՝ պիր սէնէտէն պէրի մանպուս օլմալը իտի. ֆագաթ օնընա պէնի մուվաճճէհ իթտիրմէյէ ճէսարէթինիզ օլմատը։

— Սիզին ուզուն մանպուսլարընընզատան չիքեայէթ իթմէքլէ հագգարզսընընզ։ Մանպուսիյէթինիզ՝ եաղանլարընընզ, հիյլէլէրինիզ վէ կէօսթէրտիկինիզ եանլըշ իզլէրինիզլէ ուզաթան սիզ տէյլ՞ միսինիզ։

—Քէնտիմի միւտաֆաա իթմէք, հագգէթի մէյտանտա չըգարմագ իչին իթտիմ։ Բօլիսին կէսթէրտիկի իզլէրէ սալիք օլտուս։

— Բօլիս սիզէ, Մ. Պիւրլինկամըն իզինի կէսթէրտի քի, իւչ տէֆա, վալիանէնզին վէ զէվճինիզին զաթիլի մագամընտա կէսթէրտինիզ։

— Պէն, եալնըզ, Մ. Պիւրլինկամ իչին, զաթիլէ պէնզէեօր, տէտիմ։

— Պունատան պաչգա Բէմի Գույարատա իֆթիրա իթմէյէ չէքինէտինինիզ։ Բունդան գըսաֆէթլի ատամլարըն հիքեայինի՞ տէ մի քօլիս իճատ իթտի։

— Պունու իճատ իթմէյէ լիւզում եօք իտի. զիրա սահիհ իտի։

— Տիմէք գըրմըզը սաչը գատըն ույտուրմա տէյլի տիր։

— Խայր։

Պատէհու մատամ Սթէֆնհէյլ՝ սէսինի եիւքսէլթէրէք վէ գէլլարընը ուզաթարագ, ճինայէթի իճրա իտէնէր՝ բունդան գրեաֆ թինատ իւչ էրքէք վէ գըրմըզը սաչը պիր գատըն իտի տիմէսիյէ, տօղրուլը սէօյլէմէքտէ օլարզընը, «գըզընըն պաչը իւզէրինէ» թէէմին իթմիշ տիր։

Բէյիս.— Լաքին իլք իսթինթագընընզատա, օ ատէմլէրին հիքեայէսի եալան օլարզընը պէեան էյլէմիշ իսինիզ։

Մատամ Սթէֆնհէյլ.— Էվվէթ, ֆագաթ օ կիւնիւ նէ տէտիկիմի պիլմէեօր իտիմ։ Պիւրլինկամը վէ Բէմի Գույարը իթհամ իթմէքլէ, ագլըմը զայդ իթմիշ իտիմ։ Ֆագաթ պու կիւն ագլըմ պաչըմատա օլարագ, ճանիլէր՝ բունդան գրեաֆէթինատէ իւչ էրքէք վէ գըրմըզը սաչը պիր գատըն օլարզընը պէեան, վէ պու իֆատէմին տօղրու օլարզընա, գըզընըն պաչը իւզէրինէ եէմին իտէրիմ։

* * *

Մէզպուրէնին ալէյհինտէքի իթհամաթ, միւճրիմիյէթինի իսպաթ իչին տէլայիլի քեաֆիյէ ատտ իտիլմէտիկինտէն, մահքէմէճճէ պէրաէթինէ գարար վէրիլմիշ, վէ մատամ Սթէֆնհէյլ՝ իչպու գարարը իչիթտիկինատէ, չիտտէթի թէէսիւրիւնատէն պաչըլմըշ տրը։

ԳԱԶՄԱՎԷՊ

Ճամայիգատա չիտտէթի ֆուրթունա վէ սու թուղանլարընատան վագը օլան մատտի զարար, 5 միլեոն տօլար օլմուշտրը։ Իքի պին նուֆուսըն թէլէֆ օլատուղը հիսապ օլունուեօր։ Ֆուրթունա, սու թուղանլարը վէ զէլզէլէէր տէվամ իթմէքտէ տիր։ Սէվահիլատէ իքի վաբօր պաթմըշ վէ պիր չօգ վաբօրլար սագաթլանմըշ տրը։—Խասարաթընն պէօյուք գըսմը, Հաիթի, Բէբիւպլիք Տօմինիքէն վէ Անթիլ ատալարը տրը։

Սինկաբօրատան ալընան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Օնտա նամ Ինկիլիզ վաբօրը իլէ Լա Սէյն նամ բօսթա վաբօրը արասընտա չիտտէթլի պիր միւսատէմէ վուգու պուլարագ, «Լա Սէյն» իքի տագըզա զարֆընտա պաթմըշ տրը։ Օնտա վաբօրը 61 եօլճուլը գուրթարըպ, Սինկաբուր լիմանընա ավտէթ իթմիշ տիր։ Դագազէտէ վաբօրատան 7 էվրօբալը զապիթ, վաբօրրն գարթանը վէ 88 եէրլի պօղուլմըշ տրը։

Ամէրիգանըն Իլլինուա էեալէթինտէ Սէն-Բօլ Գոալ մատէնինտէ պիր բաթլաեը վուգու պուլարագ, 400 քիշի գաառար թէլէֆ օլմուշ տրը։

ԲԱԶՄԱՎԷՊ
1843—1910

Կը բովանդակէ Ազգային-Բանասիրական-Գրական – Պատմական-Կենսագրական և այլ յօդուածներ։

Իր նպատակն է բարձրացնել Հայ ժողովրդի մտքը Գեղարուեստով, Գիտութեամբ, իւր Անցեալին և Ներկային լիուլի գիտակցութեամբ։

«Բազմավէպ»ը իր Բանասիրական բաժնոյն հետ՝ պիտի զօրացնէ Գեղագիտական բաժինը՝ գեղարուեստական նկարներով և գրական ընտիր յօդուածներով, և ի հարկին իր սովորական ծաւալին վրայ պիտի աւելցնէ 16 էջ, որպէս զի կարենայ երկու չաբաժին անգամ մը հրատարակուիլ 32 էջերով։

ԲԱԶՄԱՎԷՊԻ ՆՈՒԻԷՐԸ.— Անոնք որ 1909 Դեկտեմբեր 1/14էն առաջ կը բաժանորդագրուին՝ յղելով մինչգամայն 10 ֆր.— 4 ռուպլի.— 2 տոլար.— 50 դահեկան՝ իբր նուէր պիտի ստանան 2 ֆր. արժողութեամբ գիրք մը (Բաժանորդաց կը յղենք գրոց ցուցակը)։

Բարեգործական հաստատութիւնք, Ընկերակցութիւնք, գիւղերու ուսուցիչք, ուսանողք, վարժարանք, կրնան ամբողջ տարեկան Բազմավէպը ստանալ, մի միայն 30 դահեկան, 2,50 ռուպլի, 6 ֆր. յղելով։ Դիմել՝ Rédaction de la Revue «Bazmavep», Venise (Italie).

Տանկաստանի մեր գործակալութեան կեդրոնատեղին է Սեղբոս-խան թիւ 3։ Տանկաստանի Բաժանորդները դրամը ուղղակի կրնան յղել հանուեհալ հասցէին. Rév. P. J. Taïetzi (Հ. Եսայի Վ. Տայեցի) Seghpos-Han N. 3. Galate, Constantinople.

ԳԱԶԱԼԱՐ

Մէրքէզը էվրօբատա չիտտէթլի ֆուրթունալար զուհուր իտէրէք, բէք չօղ խասարաթը մուճիպ օլմուշ տրը։ Պիր չօղ եէրլէրտէ մուխապէրաթ գաթթ օլունմըշ վէ խայրի նուֆուս եարալանմըշ տրը։ Պէրլին վէ Վիէննա տախի օ հալտէ տիր։ Ֆիլէմէնք սուլարընատա պիր Ալման վաբօրը պաթմըշ վէ 13 քիշի պօղուլմըշ տրը։

ԳԱԶԱԼԱՐ

Մէրքէզը էվրօբատա չիտտէթլի ֆուրթունալար զուհուր իտէրէք, բէք չօղ խասարաթը մուճիպ օլմուշ տրը։ Պիր չօղ եէրլէրտէ մուխապէրաթ գաթթ օլունմըշ վէ խայրի նուֆուս եարալանմըշ տրը։ Պէրլին վէ Վիէննա տախի օ հալտէ տիր։ Ֆիլէմէնք սուլարընատա պիր Ալման վաբօրը պաթմըշ վէ 13 քիշի պօղուլմըշ տրը։

ԳԱԶԱԼԱՐ

Մէրքէզը էվրօբատա չիտտէթլի ֆուրթունալար զուհուր իտէրէք, բէք չօղ խասարաթը մուճիպ օլմուշ տրը։ Պիր չօղ եէրլէրտէ մուխապէրաթ գաթթ օլունմըշ վէ խայրի նուֆուս եարալանմըշ տրը։ Պէրլին վէ Վիէննա տախի օ հալտէ տիր։ Ֆիլէմէնք սուլարընատա պիր Ալման վաբօրը պաթմըշ վէ 13 քիշի պօղուլմըշ տրը։

Միւտիրը մէսուլը ղազէթա
ԹՕԼԱՑԵԱՆ

ԻՏԱՐԷԽԱՆԷ
Պէյօղլուճատա, Թազիմ հաssէսիճէ Ն. 65